

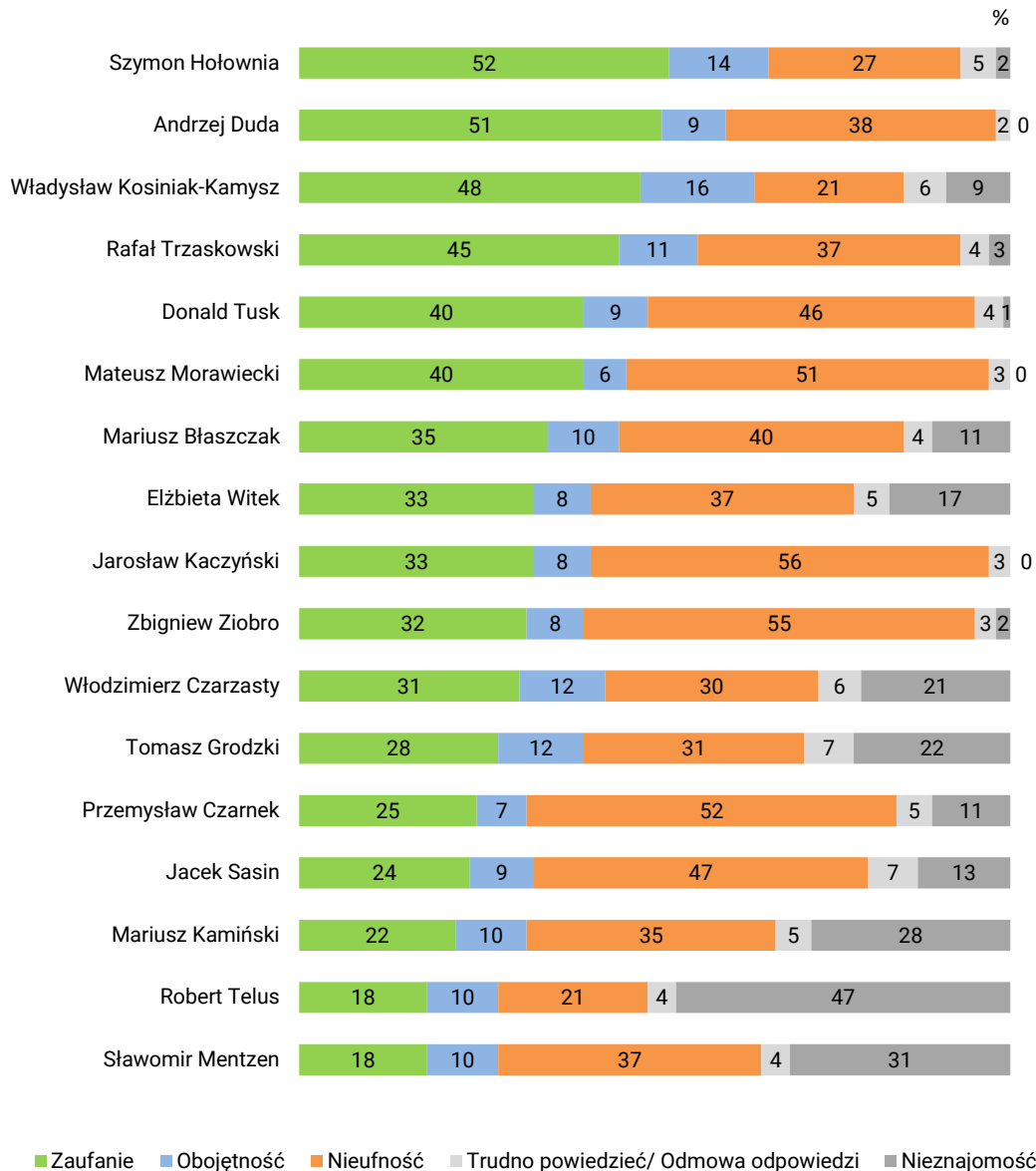
Powyborczy ranking zaufania do polityków

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Zaufanie do polityków w listopadzie

Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (403) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 16 listopada 2023 roku na próbie liczącej 1072 osoby (w tym: 59,9% metodą CAPI, 24,2% – CATI i 16,0% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Listopadowy, pierwszy po wyborach parlamentarnych sondaż zaufania do polityków przyniósł w społecznym odbiorze poszczególnych przedstawicieli naszej sceny politycznej sporo zmian. W tym miesiącu – tak jak dotychczas – na liście polityków znaleźli się prezydent RP, marszałkowie Sejmu – były i obecny, urzędujący premier i niektórzy członkowie ustępującego gabinetu oraz liderzy głównych ugrupowań politycznych.

Badanie przeprowadziliśmy na reprezentatywnej imiennej próbie losowej pełnoletnich mieszkańców kraju. Realizowane było ono w ramach procedury mixed-mode¹.

Ankietowani oceniali poszczególnych przedstawicieli sceny politycznej, posługując się 11-punktową skalą, której skrajne punkty określone są z jednej strony jako głęboka nieufność (-5), z drugiej zaś – jako bardzo duże zaufanie (+5).

Otrzymane wyniki prezentujemy w dwóch ujęciach. W pierwszym analizujemy rozmiary społecznego zaufania i nieufności w stosunku do poszczególnych polityków w skali ogółu społeczeństwa. Wskazania punktów od -5 do -1 określane są zbiorczo jako deklaracje nieufności, 0 – jako obojętność, zaś wskazania od +1 do +5 – jako deklaracje zaufania. W tym ujęciu obok zagregowanych ocen zaufania, nieufności i obojętności prezentowane są także informacje o odsetkach badanych nierozpoznających poszczególnych osób oraz niemających opinii na ich temat.

W drugim ujęciu prezentujemy średnie ocen wystawianych poszczególnym osobom jedynie przez tych z badanych, którzy je identyfikują i potrafią ocenić.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (403) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankietę miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 16 listopada 2023 roku na próbie liczącej 1072 osoby (w tym: 59,9% metodą CAPI, 24,2% – CATI i 16,0% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

ZAUFIANIE I NIEUFNOŚĆ

Spośród uwzględnionych w badaniu polityków największym zaufaniem cieszy się obecnie lider Polski 2050 i nowy marszałek Sejmu Szymon Hołownia. Ufa mu ponad połowa dorosłych Polaków (52%). To wynik aż o 12 punktów procentowych wyższy niż zanotowany w pierwszej dekadzie października, tuż przed wyborami. Mniej osób niż dotychczas wyraża również obecnie w stosunku do Szymona Hołowni nieufność (27%, spadek o 8 punktów procentowych). W notowaniach marszałka Sejmu X kadencji zdecydowanie przeważają zatem noty pozytywne.

Drugie miejsce na liście najczęściej obdarzanych zaufaniem polityków zajmuje dotychczasowy lider tej klasyfikacji prezydent Andrzej Duda. Notowania prezydenta nie zmieniły się znacząco od października. Tak jak przed wyborami zaufanie do głowy państwa deklaruje 51% ankietowanych, jednocześnie nadal utrzymuje się dość wysoki poziom nieufności. Zaufania do prezydenta nie ma 38% respondentów, nieznacznie mniej niż przed wyborami (spadek o 1 punkt procentowy).

W listopadzie na trzecie miejsce rankingu społecznego zaufania awansował lider drugiego z ugrupowań tworzących koalicję wyborczą Trzecia Droga, szef PSL Władysław Kosiniak-Kamysz. Jego notowania są obecnie dużo lepsze od rejestrowanych przed październikowym głosowaniem – Władysławowi Kosiniakowi-Kamyszowi ufa 48% ankietowanych, o 13 punktów procentowych więcej niż w ubiegłym miesiącu. Jednocześnie do jednej piątej zmalał i tak relatywnie niewielki, niższy niż w przypadku innych partyjnych liderów, odsetek respondentów wyrażających w stosunku do tego polityka nieufność – nie ufa mu 21% ankietowanych, o 7 punktów procentowych mniej niż w październiku. W aktualnych notowaniach lidera PSL przewaga deklaracji zaufania nad deklaracjami nieufności jest ponad dwukrotna.

Czwarte miejsce w listopadowym rankingu przypadło wiceprzewodzącemu PO, prezydentowi stolicy Rafałowi Trzaskowskiemu. Zaufanie do niego deklaruje 45% badanych, sporo jednak, bo blisko dwie piąte wyraża w stosunku do tego polityka nieufność (37%). W notowaniach Rafała Trzaskowskiego obserwujemy mniejsze zmiany w stosunku do okresu przedwyborczego. W porównaniu z październikiem odsetek darzących go zaufaniem wzrósł o 3 punkty procentowe, równocześnie w takim samym stopniu ubyło deklarujących wobec niego nieufność (spadek o 3 punkty).

Na piątej pozycji rankingu, z zaufaniem dwóch piątych ankietowanych lokują się *ex aequo* obecny premier Mateusz Morawiecki, któremu jeszcze w trakcie realizacji badania prezydent Andrzej Duda powierzył kolejną misję tworzenia rządu, a także premier *in spe*, szef PO Donald Tusk, wskazany na urząd premiera przez koalicję ugrupowań dotychczasowej opozycji mającą w nowym Sejmie już potwierdzoną głosowaniami większość. Każdemu z tych polityków ufa 40% ankietowanych. Jednak w obu przypadkach przeważającym nastawieniem pozostaje nieufność. Premierowi Mateuszowi Morawickiemu nie ufa ponad połowa badanych (51%), zaś Donaldowi Tuskowi nieco mniej (46%). Inaczej wygląda jednak dynamika zmian społecznego postrzegania obu premierów. W porównaniu z ubiegłym miesiącem notowania premiera Mateusza Morawieckiego praktycznie się nie zmieniły, ufa mu tyle samo osób co w październiku, zaś minimalnie wzrosła (o 2 punkty procentowe) liczba

deklarujących brak zaufania. Natomiast w przypadku Donalda Tuska jego oceny w zestawieniu z październikiem wyraźnie się poprawiły. W porównaniu z ostatnim pomiarem przed wyborami zaufanie do lidera KO wzrosło aż o 7 punktów procentowych, niemal równie znacząco zmniejszyła się grupa badanych, którzy mu nie ufają (spadek o 6 punktów). Obecnie przewaga głosów nieufności nad deklaracjami zaufania w przypadku tego polityka wynosi 6 punktów procentowych, podczas gdy w październiku sięgała aż 19 punktów. Natomiast w przypadku Mateusza Morawickiego przewaga deklaracji braku zaufania nad zaufaniem wynosi aktualnie 11 punktów procentowych i w ciągu ostatnich tygodni przewaga głosów nieufności minimalnie wzrosła.

Kolejne miejsca w naszym rankingu przypadły politykom Zjednoczonej Prawicy, która po październikowych wyborach straciła większość parlamentarną.

Zaufaniem nieco ponad jednej trzeciej ankietowanych cieszy się szef MON Mariusz Błaszczak (35%), więcej osób niż poprzednio deklaruje w stosunku do niego nieufność (40%, wzrost o 3 punkty procentowe).

Nieco mniejszym zaufaniem cieszy się była marszałek Sejmu Elżbieta Witek. Ufa jej 33% ankietowanych, tyle samo co w październiku. Również w jej ocenach przeważają noty negatywne. Byłej marszałek Sejmu nie ufa 37% dorosłych Polaków, nieznacznie więcej niż przed miesiącem (wzrost o 2 punkty procentowe – różnica w granicach błędów pomiaru).

Zaufaniem co trzeciego z badanych cieszy się obecnie prezes PiS Jarosław Kaczyński, któremu w porównaniu z październikowym sondażem ubyło nieco sympatyków (33% deklaracji zaufania, spadek o 3 punkty procentowe). Dominującym nastawieniem wobec lidera Zjednoczonej Prawicy niezmiennie pozostaje nieufność. Jarosławowi Kaczyńskiemu nie ufa obecnie ponad połowa ankietowanych (56%), nieznacznie więcej niż w październiku (wzrost o 1 punkt procentowy).

Zdecydowanie *in minus* wypada także bilans ocen lidera Suwerennej Polski, byłego już szefa resortu sprawiedliwości i prokuratora generalnego Zbigniewa Ziobry. W listopadzie, podobnie jak w październiku, zaufanie do tego polityka zadeklarowała niespełna jedna trzecia ankietowanych (32%). Jednocześnie ponad połowa badanych, nieco więcej niż w zeszłym miesiącu, wyraziła wobec niego nieufność (55%, wzrost o 3 punkty procentowe).

Na podobnym poziomie – około jednej trzeciej wskazań – kształtuje się obecnie zaufanie do współprzewodniczącego Nowej Lewicy Włodzimierza Czarzastego. Zaufaniem obdarza go 31% respondentów, jednak niemal taki sam odsetek deklaruje nieufność (30%). Włodzimierz Czarzasty, podobnie jak większość liderów opozycji, uzyskał w tym miesiącu znacznie lepsze notowania niż w okresie przedwyborczym. W porównaniu z sierpniem, kiedy ostatnio badaliśmy stosunek do tego polityka, odsetek deklaracji zaufania wzrósł aż o 9 punktów procentowych. Choć negatywne oceny Włodzimierza Czarzastego utrzymały się na dotychczasowym poziomie, to jednak przeszedł on z grona polityków postrzeganych wyraźnie negatywnie do grupy polityków odbieranych ambiwalentnie, podobnie często spotykających się z zaufaniem, co z nieufnością ankietowanych.

Nieco lepsze od dotychczasowych są aktualne notowania marszałka Senatu poprzedniej kadencji Tomasza Grodzkiego. Zaufanie do tego polityka deklaruje obecnie 28% ankietowanych, nieznacznie

więcej niż w październiku (wzrost o 2 punkty procentowe). Z drugiej strony jego osoba rzadziej niż przed miesiącem budzi negatywne emocje, nieufność w stosunku do Tomasza Grodzkiego deklaruje obecnie 31% ankietowanych, o 4 punkty mniej niż poprzednio.

Zaufanie do pozostałych uwzględnionych w badaniu reprezentantów naszej sceny politycznej kształtuje się na niskim poziomie i nie przekracza jednej czwartej wskazań.

Co czwarty ankietowany (25%) ma zaufanie do dotychczasowego, niezmiennie bardzo krytycznie ocenianego, ministra nauki i edukacji Przemysława Czarnka. Nieufność w przypadku tego polityka ponad dwukrotnie przeważa nad zaufaniem (52%, o 4 punkty procentowe więcej niż w październiku).

Zdecydowanie niekorzystnie wypada również bilans ocen wicepremiera i ministra aktywów państwowych w dotychczasowym rządzie, Jacka Sasina. Od października jego notowania praktycznie nie zmieniły się, zaufanie do niego ma 24% ankietowanych, a prawie dwukrotnie więcej osób mu nie ufa (47% deklaracji nieufności).

Nieufność przeważa również w społecznych ocenach byłego ministra spraw wewnętrznych i administracji, koordynatora służb specjalnych Mariusza Kamińskiego. Pozytywnie postrzega go nieco ponad jedna piąta badanych (22%), więcej osób (35%) deklaruje wobec tego polityka nieufność. Ostatnie, powyborcze tygodnie nie sprzyjały korzystnym ocenom Mariusza Kamińskiego, nieco zmalał odsetek badanych mających do niego zaufanie (spadek o 3 punkty procentowe), jednocześnie przybyło tych, którzy mu nie ufają (wzrost o 4 punkty). Dla relatywnie sporej części badanych dotychczasowy szef MSWiA, koordynator służb specjalnych ciągle pozostaje postacią anonimową, jego nazwisko i wizerunek nic nie mówią więcej niż co czwartemu z respondentów (28% deklaracji nieznajomości).

Spośród badanych polityków mniejsze zaufanie wśród Polaków mają tylko krytycznie postrzegany lider Konfederacji WiN Sławomir Mentzen oraz wciąż bardzo mało znany szerokiej publiczności szef resortu rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus.

Wybory tylko w niewielkim stopniu poprawiły społeczny odbiór Sławomira Mentzena, obecnie ufa mu 18% ankietowanych, o 4 punkty procentowe więcej niż w październiku. Nadal dominującym nastawieniem wobec tego polityka pozostaje nieufność, nie ufa mu 37% ankietowanych (wzrost o 1 punkt procentowy). Zatem deklaracje nieufności ponad dwukrotnie przeważają nad głosami zaufania.

Natomiast gorsze niż w październiku są oceny dotychczasowego szefa resortu rolnictwa i rozwoju wsi Roberta Telusa. Obecnie zaufaniem obdarza go 18% ankietowanych, o 5 punktów procentowych mniej niż przed wyborami, jednocześnie nieznacznie większy odsetek respondentów mu nie ufa (21%, wzrost o 1 punkt). Roberta Telusa nie zna prawie połowa badanych (47%).

TABELA 1

Politycy	Odsetki badanych deklarujących					
	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	XI 2023	Różnica od X 2023	XI 2023	Różnica od X 2023		
Szymon Hołownia	52	12	27	-8	14	2
Andrzej Duda	51	0	38	-1	9	0
Władysław Kosiniak-Kamysz	48	13	21	-7	16	9
Rafał Trzaskowski	45	3	37	-3	11	3
Donald Tusk	40	7	46	-6	9	1
Mateusz Morawiecki	40	0	51	2	6	0
Mariusz Błaszczak	35	-1	40	3	10	11
Elżbieta Witek	33	0	37	2	8	17
Jarosław Kaczyński	33	-3	56	1	8	0
Zbigniew Ziobro	32	0	55	3	8	2
Włodzimierz Czarzasty	31	-	30	-	12	21
Tomasz Grodzki	28	2	31	-4	12	22
Przemysław Czarnek	25	0	52	4	7	11
Jacek Sasin	24	0	47	0	9	13
Mariusz Kamiński	22	-3	35	4	10	28
Robert Telus	18	-5	21	1	10	47
Sławomir Mentzen	18	4	37	1	10	31

Pytanie brzmiało: *Ludzie aktywni publicznie – swoim zachowaniem, tym, co mówią, do czego dążą – budzą mniejsze lub większe zaufanie. W jakim stopniu każda z przedstawionych dalej osób budzi Pana(i) zaufanie? Odpowiadając, proszę posłużyć się skalą, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi w Panu(i) głęboką nieufność, 0 – że jest ona Panu(i) obojętna, a +5 oznacza, że ma Pan(i) do tej osoby pełne zaufanie. Jeżeli kogoś Pan(i) nie zna, proszę mi o tym powiedzieć/zaznaczyć tę odpowiedź*

Odsetki badanych wyrażających zaufanie – wskazania punktów od +1 do +5, nieufność – wskazania punktów od -1 do -5, obojętność – 0. W zestawieniu pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

W listopadzie z największą nieufnością badanych spotykają się politycy dotychczasowej opcji rządzącej. Ponad połowa dorosłych Polaków nie ma zaufania do prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego (56%), lidera Solidarnej Polski i ustępującego ministra sprawiedliwości Zbigniewa Ziobry (55%), byłego ministra edukacji Przemysława Czarnka (52%) oraz premiera Mateusza Morawieckiego (51%).

Największą zmianą, którą obserwujemy w stosunku do październikowych, przedwyborczych deklaracji, jest spektakularny wzrost notowań liderów Trzeciej Drogi. Zarówno szefa Polski 2050 Szymona Hołowni, który głosami nowej większości sejmowej został wybrany na urząd marszałka Sejmu i już w trakcie realizacji badania miał okazję zaprezentować się w tej roli (wzrost zaufania o 12 punktów procentowych i spadek nieufności o 8 punktów), jak i szefa PSL-KP Władysława Kosiniaka-Kamysza (wzrost zaufania o 13 punktów procentowych i spadek nieufności o 7 punktów). Dużą poprawę notowań rejestrujemy również w przypadku lidera najsilniejszego z ugrupowań obecnej większościowej koalicji, KO i jej kandydata na premiera Donalda Tuska (wzrost zaufania o 7 punktów procentowych i spadek nieufności o 6 punktów). Wyraźnie lepsze od dotychczasowych okazały się ponadto oceny współprzewodniczącego wchodzącej w skład obecnej większościowej koalicji Nowej Lewicy Włodzimierza Czarzastego (w porównaniu z sierpniem wzrost zaufania o 9 punktów procentowych i nieznaczny spadek nieufności). W ocenie badanych minimalnie zyskali także pozostali uwzględnieni w badaniu politycy dotychczasowej opozycji. Nieco lepsze od październikowych są notowania Rafała Trzaskowskiego (wzrost zaufania o 3 punkty procentowe i spadek nieufności o 3 punkty) oraz marszałka Senatu poprzedniej kadencji Tomasza Grodzkiego (wzrost zaufania o 2 punkty procentowe i spadek nieufności o 4 punkty). Na zaufaniu społecznym nieco zyskał także słabiej znany szerokiej publiczności polityk Konfederacji WiN Sławomir Mentzen (wzrost zaufania o 4 punkty procentowe, przy nieznacznym wzroście liczby deklaracji nieufności – o 1 punkt procentowy).

Natomiast spośród polityków reprezentujących ustępujący rząd i dotychczas rządzącą większość w listopadzie żaden nie zyskał w ocenie badanych. Po tej stronie sceny politycznej obserwujemy albo stabilizację dotychczasowych, przedwyborczych ocen, albo – co częstsze – niewielkie spadki notowań. W ciągu ostatnich tygodni dzielących nasz przedwyborczy i powyborczy sondaż stosunkowo najwięcej stracił dotychczasowy szef MSWiA, koordynator służb specjalnych Mariusz Kamiński (spadek zaufania o 3 punkty procentowe i wzrost nieufności o 4 punkty). Trochę gorsze noty zebrali ponadto były już minister rolnictwa Robert Telus (spadek zaufania o 5 punktów procentowych i jednopunktowy wzrost nieufności) oraz ustępujący szef resortu edukacji Przemysław Czarnek (wzrost nieufności o 4 punkty procentowe). Stracili ponadto w opinii badanych, choć już tylko w niewielkim stopniu, prezes PiS Jarosław Kaczyński (spadek zaufania o 3 punkty procentowe i jednopunktowy wzrost nieufności), szef MON Mariusz Błaszczak (wzrost nieufności o 3 punkty i spadek zaufania o 1 punkt) oraz były minister sprawiedliwości i prokurator generalny Zbigniew Ziobro (wzrost nieufności o 3 punkty).

TABELA 2. DEKLARACJE ZAUFANIA DO POLITYKÓW

Politycy	Odsetki respondentów według terminów badań																	
	2022							2023										
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
M. Błaszczak	36	36	36	39	37	39	36	37	42	44	37	35	36	34	39	40	36	35
W. Czarzasty	20	-	21	-	21	21	-	21	-	20	-	23	-	25	22	-	-	31
P. Czarnek	-	-	-	21	-	21	-	-	-	23	-	-	-	-	-	27	25	25
A. Duda	55	56	48	52	51	54	50	54	56	60	56	54	47	46	54	53	51	51
T. Grodzki	23	25	25	26	23	24	26	24	22	23	22	25	27	30	22	23	26	28
Sz. Hołownia	42	42	40	46	40	41	43	36	36	32	35	38	36	36	33	35	40	52
J. Kaczyński	35	33	32	33	32	34	29	30	35	36	33	33	32	31	38	37	36	33
M. Kamiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	21	22	20	24	26	25	22
W. Kosiniak-Kamysz	35	34	35	40	33	33	35	34	35	33	32	34	35	36	29	32	35	48
S. Mentzen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	16	17	13	15	14	18
M. Morawiecki	44	41	36	37	37	41	37	38	41	43	40	38	38	35	43	41	40	40
J. Sasin	21	22	20	19	20	21	21	22	24	23	22	20	23	20	26	24	24	24
R. Telus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	16	16	21	20	23	18
R. Trzaskowski	41	39	40	46	41	40	44	40	41	38	39	45	42	45	38	41	42	45
D. Tusk	29	30	29	32	30	29	31	30	30	26	28	33	34	34	27	29	33	40
E. Witek	31	29	28	29	27	30	28	29	32	34	31	30	30	27	35	34	33	33
Z. Ziobro	29	28	27	27	28	27	25	26	30	31	29	28	27	26	31	33	32	32

TABELA 3. DEKLARACJE NIEUFNOŚCI DO POLITYKÓW

Politycy	Odsetki respondentów według terminów badań																	
	2022							2023										
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
M. Błaszczak	32	32	35	33	33	34	35	34	29	28	33	37	39	40	34	36	37	40
W. Czarzasty	30	-	30	-	32	30	-	31	-	29	-	30	-	30	31	-	-	30
P. Czarnek	-	-	-	51	-	50	-	-	-	47	-	-	-	-	-	49	48	52
A. Duda	32	31	40	37	37	35	37	35	32	29	32	35	42	42	35	35	39	38
T. Grodzki	38	36	38	36	38	37	35	36	39	39	38	33	35	32	37	38	35	31
Sz. Hołownia	32	31	32	29	34	34	29	37	37	40	38	35	38	36	42	40	35	27
J. Kaczyński	53	53	55	57	56	55	60	57	53	51	55	54	56	59	50	53	55	56
M. Kamiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32	33	36	38	29	31	31	35
W. Kosiniak-Kamysz	27	28	27	25	28	30	27	28	30	29	29	29	30	27	32	32	28	21
S. Mentzen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	20	24	26	30	32	36	37
M. Morawiecki	45	46	52	51	50	48	50	50	46	45	48	51	51	53	44	47	49	51
J. Sasin	44	43	49	50	49	48	50	47	47	45	47	50	49	51	43	46	47	47
R. Telus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	18	21	18	19	20	21
R. Trzaskowski	37	38	40	37	38	41	36	37	40	43	41	37	38	37	42	41	40	37
D. Tusk	55	52	53	53	55	57	51	54	56	58	56	54	53	52	54	57	52	46
E. Witek	30	30	36	34	33	34	34	34	27	28	34	33	36	37	31	32	35	37
Z. Ziobro	52	53	56	56	53	56	59	55	52	50	54	54	57	56	50	51	52	55

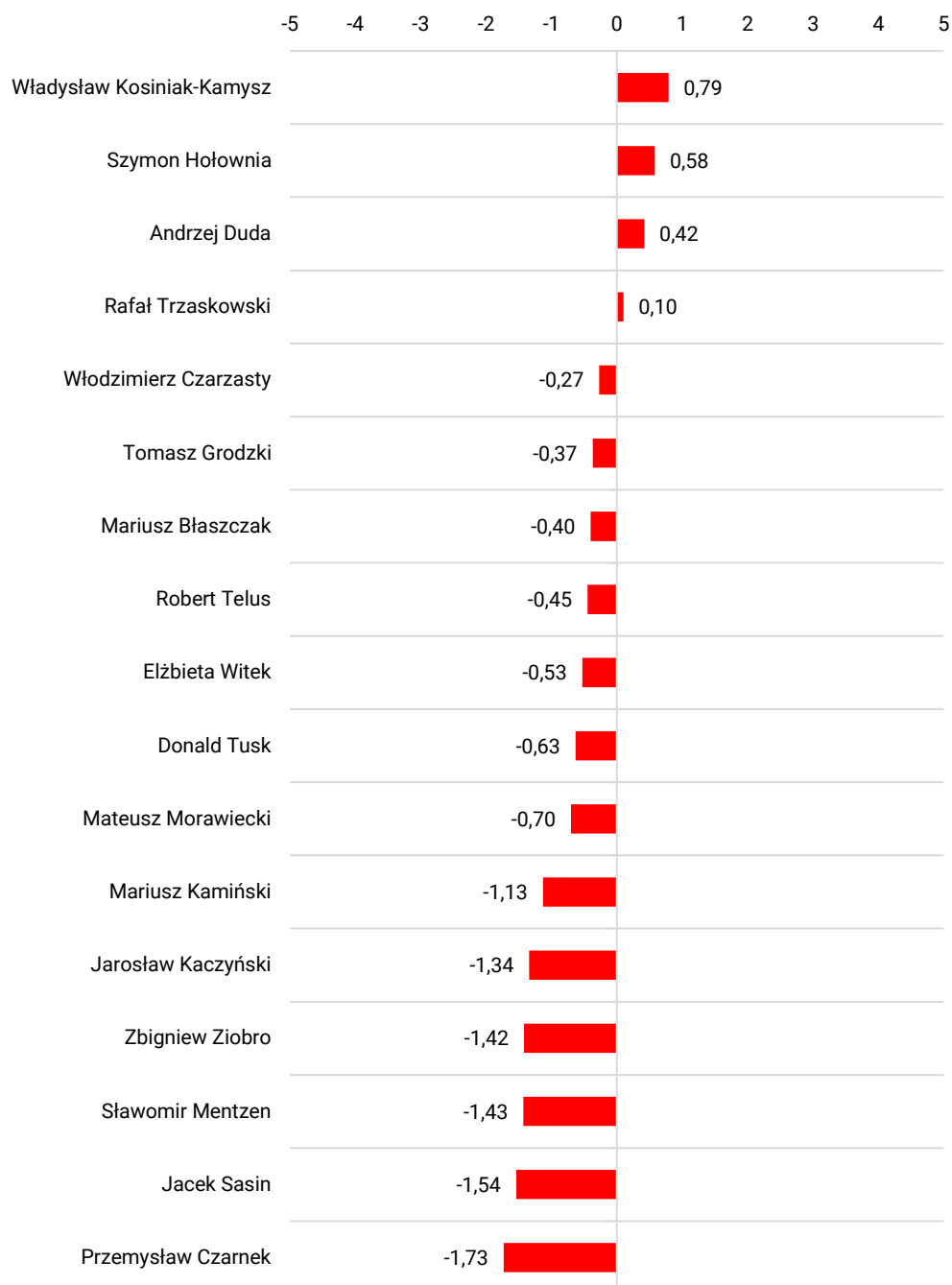
ŚREDNIE OCEN NA SKALI ZAUFANIA–NIEUFNOŚCI

Omawiane wyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania oraz nieufności i odnosiły się do ogółu badanych. W poniższym ujęciu prezentujemy średnie ocen, które są syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień wobec poszczególnych polityków, przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia ich znajomości.

Mimo że w ostatnim miesiącu wielu polityków spotkało się z większym zaufaniem niż przed wyborami i wcześniej, średnie ocen wszystkich ujętych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej obliczone na podstawie wskazań respondentów na jedenastopunktowej skali zaufania–nieufności (od +5 do -5) nadal mieszczą się w dość wąskim – zwłaszcza jeśli chodzi o jego górną granicę – przedziale, czyli od +0,79 punktu do -1,73. Oznacza to, że Polacy ciągle zachowują wobec klasy politycznej daleko posuniętą ostrożność. Tylko w przypadku czterech przedstawicieli dzisiejszej sceny politycznej średnia ocen przyjmuje wartości dodatnie, a więc świadczy o przewadze siły pozytywnych nastawień. Pozytywny bilans ocen, a więc taki, w którym zaufanie przeważa nad nieufnością, mają tylko: szef PSL Władysław Kosiniak-Kamysz, który uzyskał najwyższą średnią (+0,79), lider Polski 2050 Szymon Hołownia (średnia ocen +0,58), prezydent Andrzej Duda (+0,42) oraz prezydent Warszawy i wiceprzewodniczący PO Rafał Trzaskowski (+0,10). W przypadku pozostałych polityków bilans ten jest ujemny.

W skali średnich ocen najgorzej odbierany jest Przemysław Czarnek (-1,73). Niską średnią ocen (poniżej -1 punktu), świadczącą o zdecydowanej przewadze negatywnych nastawień, mają także Jacek Sasin (-1,54), Sławomir Mentzen (-1,43), Zbigniew Ziobro (-1,42), Jarosław Kaczyński (-1,34) i Mariusz Kamiński (-1,13). Lepiej, choć również zdecydowanie *in minus*, wypada bilans ocen Mateusza Morawieckiego (-0,70), Donalda Tuska (-0,63) oraz Elżbiety Witek (-0,53). Jako umiarkowanie negatywny (średnie powyżej -0,5 punktu) można określić społeczny odbiór Roberta Telusa (-0,45), Mariusza Błaszczaka (-0,40), Tomasza Grodzkiego (-0,37), a także Włodzimierza Czarzastego (-0,27).

RYS. 1. Zaufanie do polityków w listopadzie 2023 – średnie na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (pełne zaufanie)

Również różnice średnich ocen wskazują, że największą ze zmian, jakie notujemy w stosunku do okresu przedwyborczego, jest bardzo duża poprawa notowań liderów Trzeciej Drogi – Władysława Kosiniaka-Kamysza i Szymona Hołowni. W stosunku do października średnia ocen pierwszego z tych polityków wzrosła aż o 0,86 punktu, tylko symbolicznie mniej (o 0,85 punktu) zwiększyła się średnia ocen lidera Polski 2050. Zdecydowanie lepszy od dotychczasowego jest też społeczny odbiór lidera głównego ugrupowania powyborczej koalicji partii opozycyjnych, szefa PO Donalda Tuska (wzrost średniej ocen o 0,60 punktu). W porównaniu z październikiem znacząco poprawiły się także oceny byłego marszałka Senatu Tomasza Grodzkiego (wzrost średniej ocen o 0,40 punktu). W przypadku pozostałych polityków opozycyjnych niewielkie korzystne zmiany, które odnotowaliśmy na poziomie zagregowanych deklaracji zaufania i nieufności, nie zaważyły znacząco na ich całościowym bilansie ocen – różnice średnich okazały się nieistotne statystycznie.

Jedynym politykiem, który w ostatnich tygodniach znacząco stracił w opinii badanych, jest pełniący dotychczas obowiązki szefa MSWiA i koordynatora służb specjalnych Mariusz Kamiński (w stosunku do października spadek wartości średniej ocen o 0,53 punktu).

TABELA 4

Politycy (kolejność według kierunku i wielkości zmiany)	Zmiany średnich zaufania na skali od -5 do +5		
	X 2023	XI 2023	Różnica
Władysław Kosiniak-Kamysz	-0,07	0,79	0,86 *
Szymon Hołownia	-0,27	0,58	0,85 *
Donald Tusk	-1,23	-0,63	0,60 *
Tomasz Grodzki	-0,77	-0,37	0,40 *
Rafał Trzaskowski	-0,21	0,10	0,31
Sławomir Mentzen	-1,63	-1,43	0,20
Andrzej Duda	0,41	0,42	0,01
Mateusz Morawiecki	-0,63	-0,70	-0,07
Mariusz Błaszczak	-0,29	-0,40	-0,11
Jacek Sasin	-1,36	-1,54	-0,18
Jarosław Kaczyński	-1,15	-1,34	-0,19
Zbigniew Ziobro	-1,20	-1,42	-0,22
Elżbieta Witek	-0,30	-0,53	-0,23
Przemysław Czarnek	-1,49	-1,73	-0,24
Robert Telus	-0,18	-0,45	-0,27
Mariusz Kamiński	-0,60	-1,13	-0,53 *

* Różnice średnich ocen istotne statystycznie na poziomie 0,05

W listopadzie, kilka tygodni po październikowych wyborach parlamentarnych największym zaufaniem Polaków cieszą się lider Polski 2050 i nowy marszałek Sejmu Szymon Hołownia oraz prezydent Andrzej Duda. Obu politykom ufa ponad połowa ankietowanych. Na trzecim miejscu, z zaufaniem niespełna połowy badanych, znalazł się prezes PSL Władysław Kosiniak-Kamysz.

Z kolei z największą nieufnością badanych spotykają się politycy ugrupowań dotychczas rządzących: prezes PiS Jarosław Kaczyński, lider Suwerennej Polski i były minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro, dotychczasowy minister edukacji Przemysław Czarnek oraz premier Mateusz Morawiecki.

Jeśli chodzi o postrzeganie klasy politycznej przez Polaków listopad przyniósł z jednej strony poprawę notowań polityków obecnej, choć zwycięskiej, to ciągle pozostającej w relacji do władzy wykonawczej w tej samej roli, opozycji, a z drugiej mniejsze lub większe pogorszenie ocen polityków koalicji dotychczas sprawującej władzę. Największą ze zmian, którą odnotowaliśmy, jest spektakularna poprawa notowań liderów Trzeciej Drogi – Szymona Hołowni oraz Władysława Kosiniaka-Kamysza. Wyraźnie poprawił się również odbiór lidera głównego ugrupowania większościowej powyborczej koalicji, szefa PO Donalda Tuska. W porównaniu z październikiem lepsze są także oceny byłego marszałka Senatu Tomasza Grodzkiego.

Natomiast spośród polityków reprezentujących ustępującą władzę w listopadzie żaden nie zyskał w ocenie badanych. Obserwujemy albo stabilizację notowań, albo – co częstsze – ich niewielkie spadki. Trochę gorsze noty zebrali: dotychczasowy minister rolnictwa Robert Telus, były szef resortu edukacji Przemysław Czarnek, prezes PiS Jarosław Kaczyński i szef MON Mariusz Błaszczak. Jednak politykiem, który w ostatnich tygodniach jako jedyny statystycznie znacząco stracił w opinii badanych, jest były szef MSWiA i koordynator służb specjalnych Mariusz Kamiński.

Opracowała

Agnieszka Cybulska